

Mellan liv och död – Hadithen om de två gravarna

En vetenskaplig och akademisk analys av hadithen om de två gravarna

Inledning

Hadithen återberättad av Abdullah ibn Abbas – där Profeten Muhammad ﷺ passerar två gravar och förklarar att de döda straffas för två till synes ”enkla” synder – är en av de mest diskuterade traditionerna inom islamisk etik, rituell renhet och eskatologi. Den berör centrala teman: kroppslig renhet (tahara), social moral (akhlaq), samt Guds barmhärtighet i livet efter döden. Denna artikel analyserar hadithen ur teologiskt, språkligt och exegetiskt perspektiv, med stöd i klassiska och moderna källor.

Hadithens text och grundbetydelse

Hadithen lyder i sammanfattning:

Profeten ﷺ passerade två gravar och sade: *”De straffas, och de straffas inte för något svårt. Den ene brukade inte skydda sig från urin, och den andre brukade sprida skvaller (namima).”* Han placerade därefter två

färska palmkvistar på gravarna och sade: *”Kanske kommer deras straff att lindras så länge dessa inte torkar.”*

Hadithen återfinns i **Sahih al-al-Bukhari** och **Sahih Muslim**, vilket placerar den i kategorin *muttafaqun ‘alayh*, den högsta graden av autenticitet.

Teologisk analys

Straff i graven (‘adhab al-qabr)

Hadithen bekräftar doktrinen om *barzakh*, mellantillståndet mellan döden och uppståndelsen. Straffet i graven är enligt sunnitisk teologi verkligt men varierar i intensitet beroende på individens handlingar.

”Inte för något svårt” – moralisk proportionalitet

Profeten ﷺ säger: *”wa ma yu‘adhdhabani fi kabir”* – ”de straffas inte för något stort (svårt att undvika)”. Teologer förklarar detta på två sätt:

1. **Inte svårt att undvika** – synderna är enkla att avstå från.
2. **Inte stort i människors ögon** – men stort inför Gud.

Detta illustrerar en central princip: små synder kan få stora konsekvenser om de försummas kontinuerligt.

Rituell renhet som moralisk disciplin

Att inte skydda sig från urin (istibra’) handlar inte enbart om hygien utan om vördnad inför bönen. Renhet är en förutsättning för giltig salah, och slarv med detta ses som slarv med relationen till Gud.

Namima – social destruktivitet

Skvaller och ryktesspridning bryter ned socialt förtroende, skapar splittring och förstör relationer. I islamisk etik betraktas detta som en av de mest destruktiva sociala synderna.

Språklig och retorisk analys

”La yastatiru min al-bawl”

Uttrycket betyder bokstavligen ”han skyddade sig inte från urin”. Det kan innebära:

- att han inte undvek att få urin på sig
- att han inte tvättade sig ordentligt
- att han inte tog renhetsreglerna på allvar

”Yamshi bi-n-namima”

Verbet *yamshi* (”går omkring”) antyder **aktiv spridning**, inte passivt återberättande. Det beskriver en person som medvetet rör sig mellan människor för att skapa konflikt.

Retoriken i Profetens handling

Att placera färska kvistar är en **symbolisk handling**. Kommentatorerna förklarar att:

- de gröna kvistarna gör *tasbih* (lovprisning)
- deras livstillstånd mildrar straffet
- handlingen är en form av förbön (shafa‘a)

Klassisk tafsir och kommentartradition

al-Tabari

al-Tabari betonar att hadithen visar att även ”små” synder kan leda till straff om de görs kontinuerligt. Han framhåller att Profetens handling var en särskild profetisk gåva, inte en generell regel för muslimer.

al-Jalalayn

Fokuserar på ordens språkliga innebörd och förklarar att *namima* är att ”överföra tal mellan människor i syfte att skapa fiendskap”.

Ibn Kathir

Ibn Kathir kopplar hadithen till andra traditioner om gravens straff och betonar att renhet är en grundpelare i islam. Han förklarar också att palmkvistarna är en form av förbön.

al-Sa‘di

al-Sa‘di lyfter fram den moraliska dimensionen: att synder som skadar andra människor är särskilt allvarliga. Han betonar att *namima* är en synd som förstör samhällen.

Bernström

I sin svenska kommentar framhåller Bernström att hadithen visar hur islam betonar både fysisk och moralisk renhet. Han tolkar palmkvistarna som en symbol för liv och hopp.

Abdullah Yusuf Ali

Yusuf Ali betonar den pedagogiska aspekten: Profeten ﷺ använder en konkret handling för att illustrera en osynlig verklighet (straffet i graven).

Juridiska implikationer (fiqh)

Renhet (tahara)

Hadithen används som bevis för:

- vikten av att undvika urin på kläder och kropp
- att slarv med renhet kan ogiltigförklara bönen
- att renhet är en moralisk disciplin, inte bara en ritual

Namima i islamisk rätt

Namima betraktas som:

- en stor synd (kabira)
- förbjuden i alla rättsskolor
- en handling som bryter social harmoni och kan leda till rättsliga konsekvenser

Profetens handling med palmkvistarna

Varför just färska kvistar?

De klassiska lärda nämner tre förklaringar:

1. De gör *tasbih* så länge de är levande.
2. De symboliserar liv, barmhärtighet och mildring.
3. Det är en särskild profetisk handling, inte en generell sunnahh.

Är handlingen normativ?

Majoriteten av lärda menar att detta var **specifikt för Profeten** ﷺ och inte något som muslimer ska imitera utan särskild anledning.

Slutsats

Hadithen om de två gravarna är en rik och mångdimensionell tradition som förenar:

- **teologi** (läran om barzakh och straff i graven)
- **etik** (renhet, social moral, ansvar)
- **språklig precision** (namima, istibra’)
- **profetisk pedagogik** (symboliska handlingar)

Den visar att islam lägger stor vikt vid både kroppslig renhet och socialt ansvar, och att även till synes små handlingar kan få stora konsekvenser om de försummas.

Källor (urval)

- al-al-Bukhari, *Sahih*, Kitab al-Wudu’
- Muslim, *Sahih*, Kitab al-Tahara
- al-Tabari, *Jami’ al-Bayan*
- al-Suyuti & al-Mahalli, *Tafsir al-Jalalayn*
- Ibn Kathir, *Tafsir al-Koran al-Azim*
- al-Sa’di, *Taysir al-Karim al-Rahman*
- Muhammad Asad (Bernström bygger delvis på honom), *The Message of the Qur’an*
- Abdullah Yusuf Ali, *The Holy Qur’an: Translation and Commentary*
- al-Nawawi, *Sharh Sahih Muslim*
- Ibn Hajar al-Asqalani, *Fath al-Bari*

KORANEN & SUNNAH

- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- [’Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)